

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Наукове товариство студентів, аспірантів,
докторантів і молодих вчених СумДУ

ПЕРШИЙ КРОК У НАУКУ

Матеріали
VIII студентської конференції
(Суми, 11 грудня 2016 року)

Суми
Сумський державний університет
2016

ГЕНЕРАЛЬНИЙ СЕКРЕТАРІАТ УКРАЇНСЬКОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ РАДИ: СКЛАД

Прядко Г.С., студентка ННІ права; СумДУ, гр. Ю-61

Першою формою державності періоду Української революції 1917-1921 рр. була Українська Народна Республіка. Її тимчасовий парламент – Українська Центральна Рада (УЦР). 15 (28) червня 1917 р. на її закритому засіданні був створений Генеральний секретаріат (ГС) – перший український уряд. Його головою обрали представника УСДРП В.Винниченка.

До складу уряду входило 8 генеральних секретарів: внутрішніх справ – В. Винниченко, військових справ – С.Петлюра, міжнаціональних справ – С.Єфремов, фінансів – Х. Барановський, земельних справ – Б.Мартос, судових справ – В. Садовський, освіти – І. Стешенко, продовольчих справ – М.Стасюк та генеральний писар – П.Христюк. Секретарства були прообразом майбутніх міністерств.

Першим документом, який визначав функції уряду, була Декларація Генерального секретаріату, оприлюднена на засіданні УЦР 26 червня. Згідно із нею ГС оголошувався крайовим органом влади.

14 липня 1917 р. В.Винниченко сформував новий склад уряду. Замість С.Єфремова генеральним секретарем міжнаціональних справ став О.Шульгин. Статс-секретарем у справах України при Тимчасовому уряді призначено П.Стебницького. Запроваджено посади генерального секретаря шляхів (В.Голубович) та генерального секретаря пошти і телеграфу (О.Зарубін).

16 липня УЦР ухвалила «Статут вищого Управління Україною», а невдовзі Тимчасовий уряд видав «Тимчасову інструкцію для Генерального Секретаріату», яка значно обмежувала автономні права за територіальною та функціональною ознаками. Це виявилось у таких положеннях: ГС – орган Тимчасового уряду в Україні, його склад – 7 генеральних секретарів (замість 14, що діяли на той момент), його дії поширюються лише на 5 губерній – Київську, Чернігівську, Волинську, Полтавську та Подільську.

21 серпня 1917 р. УЦР затвердила новий склад ГС: В.Винниченко – голова і секретар внутрішніх справ, М.Туган-Барановський – секретар фінансів, М.Савченко-Більський – секретар земельних справ,

І.Стешенко – секретар народної освіти, О.Шульгин – секретар міжнародних справ, О.Лотоцький – генеральний писар, О.Зарубін – генеральний контролер, П.Стебницький – комісар України при Тимчасовому уряді.

У зв'язку із жовтневим переворотом 1917 р. та припиненням існування Тимчасового уряду вся повнота влади в Україні переходила до УЦР і ГС. 30 жовтня 1917 р. склад ГС було доповнено такими посадами: секретар військових справ – С.Петлюра, секретар продовольчих справ – М.Ковалевський, секретар торгівлі і промисловості – В.Голубович, секретар юстиції – М.Ткаченко, секретар шляхів – В.Сценко, секретар пошти і телеграфу – С.Зарубін, секретар праці – М.Порш.

На початку січня 1918 р. до складу ГС входили: В.Винниченко (та ж посада), М.Порш (попередня посада, а також посада генерального секретаря військових справ), М.Ткаченко (та ж посада), Д.Антонович (генеральний секретар морських справ), М.Ковалевський (та ж посада), М.Шаповал (генеральний секретар пошти і телеграфу), В.Голубович (та ж посада), Б.Зарудний (генеральний секретар земельних справ), В.Сценко (та ж посада), І.Стешенко (генеральний секретар освіти), Д.Одинець (генеральний секретар великоруських справ), М.Зільберфарб (генеральний секретар жидівських (єврейських) справ), В.Міцкевич (генеральний секретар польських справ), О.Золотарьов (генеральний контролер), В.Мазуренко (в.о. секретаря фінансів), І.Мірний (в.о. генерального писаря).

У 1917 – на початку 1918 рр. друкованим органом уряду був «Вісник Генерального Секретаріату України».

Генеральний секретаріат діяв до 9 (22) січня 1918 р., коли Українська Центральна Рада своїм IV Універсалом перейменувала його у Раду Народних Міністрів УНР.

Серед членів Генерального секретаріату були й уродженці Сумщини, зокрема Іван Іванович Мірний. Він народився у с.Самотоївка (нині Краснопільський район). Упродовж свого життя Іван Іванович займався активною громадською та науковою діяльністю, у квітні 1917 р. був обраний до УЦР, де брав участь у написанні універсалів. Перебуваючи у складі ГС, виконував обов'язки генерального писаря.

Керівник: Власенко В. М., доцент